

# **BELGISCHE KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS**

---

49e ZITTINGSPERIODE

GEWONE ZITTING 1998-1999

**HANDELINGEN VAN DE  
OPENBARE COMMISSIEVERGADERINGEN**

15/12/1998

**C 697** Landsverdediging

---

# **CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS DE BELGIQUE**

---

49e LÉGISLATURE

SESSION ORDINAIRE 1998-1999

**ANNALES DES  
RÉUNIONS PUBLIQUES DE COMMISSION**

15/12/1998

**C 697** Défense nationale

## Sommaire

Mardi 15 décembre 1998

COMMISSION DE LA DÉFENSE NATIONALE - C 697

Questions orales jointes de :

- M. Pieter De Crem au vice-premier ministre et ministre de la Défense nationale, chargé de l'Energie, sur "l'école royale du service médical à Gand" (n° 1688)

- M. Jan Eeman au vice-premier ministre et ministre de la Défense nationale, chargé de l'Energie, sur "l'avenir de l'école royale militaire du service médical à Gand" (n° 1735)

*orateurs* : MM. **De Crem, Eeman, Poncelet**, vice-premier ministre et ministre de la Défense nationale, chargé de l'Energie

Question orale de M. Rony Cuyt au vice-premier ministre et ministre de la Défense nationale, chargé de l'Energie, sur "Vision 2015 - la brochure de SID" (n° 1700)

*orateurs* : MM. **Cuyt, Poncelet**, vice-premier ministre et ministre de la Défense nationale, chargé de l'Energie

Question orale de M. Rony Cuyt au vice-premier ministre et ministre de la Défense nationale, chargé de l'Energie, sur "les F-16 excédentaires - vente" (n° 1701)

*orateurs* : MM. **Cuyt, Poncelet**, vice-premier ministre et ministre de la Défense nationale, chargé de l'Energie

Interpellations jointes de :

- M. Rony Cuyt au vice-premier ministre et ministre de la Défense nationale, chargé de l'Energie, sur "la présence d'un stand néonazi au meeting aérien de Kleine Brogel des 5 et 6 septembre 1998" (n° 2168)

- M. Lode Vanoost au vice-premier ministre et ministre de la Défense nationale, chargé de l'Energie, sur "le stand de 'Soldiers of Fortune' au meeting aérien des 5 et 6 septembre 1998 de Kleine Brogel" (n° 2179)

*orateurs* : MM. **Cuyt, Vanoost, Poncelet**, vice-premier ministre et ministre de la Défense nationale, chargé de l'Energie

Interpellation de M. Hugo Van Dienderen au vice-premier ministre et ministre de la Défense nationale, chargé de l'Energie, sur "le recours en premier lieu à l'arme nucléaire par l'OTAN" (n° 2172)

*orateurs* : MM. **Van Dienderen, Poncelet**, vice-premier ministre et ministre de la Défense nationale, chargé de l'Energie

Motions

Question orale de M. Karel Van Hoorebeke au vice-premier ministre et ministre de la Défense nationale, chargé de l'Energie, sur "les mutations de guerre au domaine de Ghellinck à Zwijnaarde" (n° 1717)

*orateurs* : MM. **Van Hoorebeke, Poncelet**, vice-premier ministre et ministre de la Défense nationale, chargé de l'Energie

## Inhoud

Dinsdag 15 december 1998

COMMISSIE VOOR DE LANDSVERDEDIGING - C 697

Samengevoegde mondelinge vragen van :

- de heer Pieter De Crem aan de vice-eerste minister en minister van Landsverdediging, belast met Energie, over "de koninklijke militaire school voor de medische dienst te Gent" (nr. 1688)

- de heer Jan Eeman aan de vice-eerste minister en minister van Landsverdediging, belast met Energie, over "de toekomst van de KMSD te Gent" (nr. 1735)

*sprekers* : de heren **De Crem, Eeman, Poncelet**, vice-eerste minister en minister van Landsverdediging, belast met Energie

Mondelinge vraag van de heer Rony Cuyt aan de vice-eerste minister en minister van Landsverdediging, belast met Energie, over "Vision 2015 - de voorstellingsbrochure van SID" (nr. 1700)

*sprekers* : de heren **Cuyt, Poncelet**, vice-eerste minister en minister van Landsverdediging, belast met Energie

Mondelinge vraag van de heer Rony Cuyt aan de vice-eerste minister en minister van Landsverdediging, belast met Energie, over "de overtollige F16's-verkoop" (nr. 1701)

*sprekers* : de heren **Cuyt, Poncelet**, vice-eerste minister en minister van Landsverdediging, belast met Energie

Samengevoegde interpellaties van :

- de heer Rony Cuyt tot de vice-eerste minister en minister van Landsverdediging, belast met Energie, over "de aanwezigheid van een neonazi stand op de luchtvaartshow van Kleine Brogel van 5 en 6 september 1998" (nr. 2168)

- de heer Lode Vanoost tot de vice-eerste minister en minister van Landsverdediging, belast met Energie, over "de aanwezigheid van een stand van 'Soldiers of Fortune' op de luchtvaartshow van 5 en 6 september 1998 te Kleine Brogel" (nr. 2179)

*sprekers* : de heren **Cuyt, Vanoost, Poncelet**, vice-eerste minister en minister van Landsverdediging, belast met Energie

Interpellatie van de heer Hugo Van Dienderen tot de vice-eerste minister en minister van Landsverdediging, belast met Energie, over "het eerste gebruik van kernwapens door de NAVO" (nr. 2172)

*sprekers* : de heren **Van Dienderen, Poncelet**, vice-eerste minister en minister van Landsverdediging, belast met Energie

Moties

Mondelinge vraag van de heer Karel Van Hoorebeke aan de vice-eerste minister en minister van Landsverdediging, belast met Energie, over "de oorlogsmunitie op het domein van Ghellinck te Zwijnaarde" (nr. 1717)

*sprekers* : de heren **Van Hoorebeke, Poncelet**, vice-eerste minister en minister van Landsverdediging, belast met Energie

COMMISSION DE LA DÉFENSE NATIONALE

RÉUNION PUBLIQUE DU  
MARDI 15 DÉCEMBRE 1998

PRÉSIDENTIE de

M. Henry

La séance est ouverte à 10.25 heures.

COMMISSIE VOOR DE LANDSVERDEDIGING

OPENBARE VERGADERING VAN  
DINSdag 15 DECEMBER 1998

VOORZITTER :

De heer Henry

De vergadering wordt geopend om 10.25 uur.

Samengevoegde mondelinge vragen van :

- de heer Pieter De Crem aan de vice-eerste minister en minister van Landsverdediging, belast met Energie, over "de koninklijke militaire school voor de medische dienst te Gent" (nr. 1688)

- de heer Jan Eeman aan de vice-eerste minister en minister van Landsverdediging, belast met Energie, over "de toekomst van de KMSD te Gent" (nr. 1735)

Questions orales jointes de :

- M. Pieter De Crem au vice-premier ministre et ministre de la Défense nationale, chargé de l'Energie, sur "l'école royale du service médical à Gand" (n° 1688)

- M. Jan Eeman au vice-premier ministre et ministre de la Défense nationale, chargé de l'Energie, sur "l'avenir de l'école royale militaire du service médical à Gand" (n° 1735)

De voorzitter : De heer Pieter De Crem heeft het woord.

De heer **Pieter De Crem** (CVP) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, over de Koninklijke militaire school voor de medische dienst (KMSD) te Gent werden reeds herhaaldelijk vragen gesteld. Bijna een jaar geleden deelde de minister mee dat de toekomst van de KMSD te Gent afhankelijk was van de toekomst van de hele medische dienst en dat er wellicht perspectieven voor de inplanting ervan

te Gent waren zodra er een definitieve oplossing zou zijn geboden aan de problematiek van het militair hospitaal te Neder-over-Heembeek.

In de doorlichting worden er wel een aantal denkpistes aangegeven, maar er is nog geen definitief plan voor de KMSD in het vooruitzicht gesteld. Nochtans is het belangrijk dat het dossier niet alleen vanuit strategisch oogpunt succesvol wordt afgerond, maar ook voor het personeel en de betrokkenen. Dit onderdeel van de medische dienst, inzonderheid het kwartier van Beervelde, heeft - ikzelf kon dat niet ervaren, maar de minister en enkele collega's-commissarissen wel - zijn diensten bewezen bij de jongste manoeuvres van de NAVO in Slovenië.

Mijnheer de minister, voor welke oplossing kiest u nu en welke boodschap richt u aan de KMSD ?

De voorzitter : De heer Jan Eeman heeft het woord.

De heer **Jan Eeman** (VLD) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, deze aangelegenheid werd inderdaad reeds verschillende keren te berde gebracht. Tot nu toe is daarover nog steeds geen duidelijkheid. Ik vermoed overigens dat dit te wijten is aan het feit dat de onderhandelingen inzake een nieuwe locatie voor het militair hospitaal van Neder-over-Heembeek met private partners vooralsnog niet succesvol zijn afgerond. Mocht de functie van dit hospitaal door een particulier ziekenhuis kunnen worden overgenomen, dan rijst meteen ook de

vraag wat er met de Koninklijke militaire school voor de medische dienst te Gent en de centrale apotheek te Nijvel moet gebeuren.

De bekommernissen zijn bekend, onder andere inzake de personeelsproblematiek en de zeer degelijke infrastructuur te Gent als gevolg van het feit dat de kazerne als instructiecentrum functioneert.

Het zou goed zijn mocht de minister met het einde van het jaar in het vooruitzicht hieromtrent een duidelijk standpunt formuleren.

De voorzitter : De minister heeft het woord.

De heer **Poncelet**, vice-eerste minister en minister van Landsverdediging, belast met Energie : Mijnheer de voorzitter, collega's, een oplossing voor de problematiek van de Koninklijke militaire school voor de medische dienst te Gent en van de centrale apotheek in Nijvel hangt af van een beslissing over de bestemming van de lokalen van het militair hospitaal in Neder-over-Heembeek in Brussel.

De militaire hospitaalfunctie zal worden behouden, maar zich beperken tot de kritische geneeskunde. Het is dus onontbeerlijk om met een partner samen te werken om de taken te vervullen die het leger niet meer alleen op zich kan nemen. Dat werd overigens tijdens de Ministerraad van januari 1997 bevestigd.

Ondanks onze speurtocht konden wij geen hospitaal vinden dat naar de site van Neder-over-Heembeek zou verhuizen.

Ik ben dus akkoord moeten gaan met de overbrenging van de hospitaalfunctie naar een burgerhospitaal. Het is duidelijk dat de uitvoering van een dergelijke beslissing noch op technisch, noch op politiek vlak eenvoudig is.

Deze studie loopt op zijn einde en voor eind januari zal ik de regering een project voorleggen waarin ik de redenen voor mijn keuze zal opsommen. Zodra ik het akkoord van de regering heb gekregen, zal ik de leden uitvoerig op de hoogte brengen van de keuze en de achterliggende redenen.

Als het project wordt goedgekeurd, zal ik zo vlug mogelijk een voorstel uitwerken voor de sites van Gent en Nijvel. Ik verwacht in dit verband trouwens voorstellen van de Generale Staf. Wat de Koninklijke militaire school voor de medische dienst in Gent betreft, kan ik alleen maar herhalen dat het behoud van een geïsoleerde eenheid in een gebouw van dergelijke omvang budgettair onverantwoord is en dat een colokalisatie aangewezen is. Als de hospitaalfunctie in Neder-over-Heembeek echter niet wordt behouden, is de verhuizing van de school naar de site niet meer gerechtvaardigd.

Ik heb begrip voor alle argumenten die werden naar voren gebracht. Ik zal dan ook de voorrang geven aan de colokalisatie met een burgerlijk bestuur of een militaire eenheid, waarbij mijn voorkeur uitgaat naar een oplossing op het grondgebied van Oost-Vlaanderen. Mijn eerste zorg is en blijft het respect voor de mensen. Ik ben er mij immers van bewust dat deze onzekere situatie, die reeds zes jaar aansleept, zwaar doorweegt bij het personeel en niet mag blijven voortduren.

De **voorzitter** : De heer Pieter De Crem heeft het woord.

De heer **Pieter De Crem** (CVP) : Mijnheer de voorzitter, als ik alles goed heb begrepen, keert de vice-eerste minister terug naar zijn eerste oplossing, namelijk een colokalisatie in de Brusselse regio, aangezien hij geen respons kreeg op zijn voorstel aan de burgerziekenhuizen. De site van Neder-over-Heembeek zal leeg komen te staan omdat de hospitaalfunctie zal worden overgebracht naar een burgerziekenhuis en er geen burgerziekenhuis naar de site wordt overgebracht. Op de site zal dan de Medische Dienst worden ondergebracht.

Minister **Poncelet** : Ik heb geantwoord dat ik er niet ben in geslaagd om een burgerziekenhuis over te hevelen naar de site van Neder-over-Heembeek, waardoor een probleem ontstaat als de hospitaalfunctie naar een burgerlijk hospitaal wordt overgebracht.

De heer **Pieter De Crem** (CVP) : In dat geval is het toch logisch dat de vice-eerste minister in het kader van het optimaal te gebruiken, opteert voor een centralisatie van de medische dienst in Neder-over-Heembeek.

Minister **Poncelet** : Dat is niet noodzakelijk zo. Het heeft geen zin om de hospitaalfunctie naar een burgerlijk hospitaal over te hevelen en tegelijkertijd andere delen van de medische dienst vanuit de provincie naar Brussel over te brengen.

De **voorzitter** : De heer Jan Eeman heeft het woord.

De heer **Jan Eeman** (VLD) : Mijnheer de voorzitter, in de eerste plaats begrijp ik dat er op dit ogenblik geen oplossing is voor Neder-over-Heembeek.

Minister **Poncelet** : Ik blijf een oplossing zoeken. Het voorstel om een burgerlijk hospitaal naar de site van Neder-over-Heembeek over te hevelen is spijtig genoeg niet te verwezenlijken.

De heer **Jan Eeman** (VLD) : In de tweede plaats heb ik begrepen dat de vice-eerste minister met betrekking tot het Gentse probleem de voorkeur geeft aan een herlokalisatie in Oost-Vlaanderen.

Minister **Poncelet** : Ik meen dat mijn standpunt terzake duidelijk is.

De **voorzitter** : Het incident is gesloten.  
L'incident est clos.

**Mondelinge vraag van de heer Rony Cuyt aan de vice-eerste minister en minister van Landsverdediging, belast met Energie, over "Vision 2015 - de voorstellingsbrochure van SID" (nr. 1700)**

**Question orale de M. Rony Cuyt au vice-premier ministre et ministre de la Défense nationale, chargé de l'Energie, sur "Vision 2015 - la brochure de SID" (n° 1700)**

De **voorzitter** : De heer Rony Cuyt heeft het woord.

De heer **Rony Cuyt** (SP) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, alle militairen hebben de voorstellingsbrochure van het project VISION 2015 ontvangen.

Communicatie is belangrijk. De voorstellingsbrochure is dan ook een goed initiatief. Wat ik op pagina 2 van

de brochure lees, had ik zelf niet beter kunnen formuleren. "De Krijgsmacht gelooft in open communicatie. De band leger-Natie en het wederzijds vertrouwen kunnen inderdaad maar bestaan indien men bereid is op een eerlijke en openhartige manier te communiceren. De Krijgsmacht wil in een constructieve dialoog nadenken over mogelijke maatregelen die haar zullen toelaten haar opdracht in het licht van de horizon 2015 nog beter uit te voeren." Bij het lezen hiervan dacht ik dat de generale staf het eindelijk had begrepen. Dat dit niet het geval is, blijkt echter uit het "beste ouders"-briefje, opgenomen op pagina 3 van deze brochure. In plaats van eerlijke en openhartige informatie, vinden wij hier opnieuw hetzelfde tendentieuze verhaal. Ik citeer : "De toestand vandaag is sterk gewijzigd, maar hij is helemaal niet veiliger. Nog nooit nam België deel aan zoveel operaties als de laatste jaren. Tegelijkertijd krijgen wij te maken met budgettaire besparingen. De Krijgsmacht heeft sinds 1993 al meer dan 30 miljard bespaard. Kan dat allemaal blijven duren ?" Dit kan ik geen eerlijke en openhartige informatie noemen. Het is net omdat de wereld vandaag een stuk veiliger is door het einde van de Koude Oorlog, dat ons land zoals vele andere landen, de Verenigde Staten inbegrepen, heeft beslist haar defensie-inspanning te verminderen. Dit blijkt totaal niet uit dit vulgariserende briefje. Weer krijgen wij het eeuwige geklaag over de budgettaire besparingen. Men blijft er alles aan doen om ervoor te zorgen dat de gemiddelde militair ontevreden blijft rondlopen. Steeds weer legt men de klemtoon op het budget en probeert men de politieke wereld onder druk te zetten.

In de brief wordt met geen woord gerept over de organisatiestructuren, die volgens de recente KUL-studie als te bureaucratisch worden ervaren. Geen woord over wat men zelf kan veranderen om de nieuwe uitdagingen aan te gaan.

Graag kreeg ik van de minister een antwoord op de volgende vragen. Vindt de minister het correct dat in de inleiding tot deze informatiebrochure, waarin nochtans vele thema's worden aangesneden, een dergelijk eenzijdig beeld wordt opgehangen van de uitdagingen waarvoor het leger staat ? Vindt hij het correct dat in de tekst de wijsheid en de correctheid van de politieke beslissingen van de jongste jaren op een dergelijke manier in twijfel worden getrokken ? Vindt hij niet dat

het hoog tijd is dat het leger zijn militairen motiveert en de discussie over de budgettaire enveloppe aan het parlement en de regering overlaat ?

**De voorzitter :** De minister heeft het woord.

De heer **Poncelet**, vice-eerste minister en minister van Landsverdediging, belast met Energie : Mijnheer de voorzitter, de analyse van de mondiale politieke, economische, sociaal-culturele en technologische omgeving toont aan dat het einde van de Koude Oorlog aanleiding gaf tot een verschuiving van een berekende grootschalige "agressie" naar regionale "spanningen en crisissen".

Een versterkte internationale samenwerking op het vlak van veiligheid en defensie, waaraan ook de Belgische Krijgsmacht moet deelnemen, zal aan deze nieuwe bedreigingen het hoofd bieden. De nieuwe brochure VISION 2015 gaat hierop uitvoerig in.

Verscheidene NAVO-partners gaan over tot een gelijkaardige strategische reflectie. Overal streeft men naar een nauwe samenwerking tussen de beleidsverantwoordelijken en de betrokken Krijgsmacht, die het beleid moet waarmaken. De Belgische Krijgsmacht wil het parlementaire debat ondersteunen en een loyale partner zijn bij de uitwerking van een geloofwaardig veiligheids- en defensie-instrument. VISION 2015 streeft coherentie na tussen opdrachten, middelen, personeel, materieel, budget, strategieën, systemen en structuren.

"VISION 2015" wil tevens een toekomstperspectief bieden aan de burgers en militairen van het departement van Landsverdediging. De brief in de brochure weerspiegelt de bezorgdheid die in de krijgsmacht leeft. Het principe van open communicatie gebiedt ons deze ongerustheid niet te verdoezelen. "VISION 2015" wil eraan tegemoetkomen. Uit de eerste informatiebriefings blijkt trouwens dat de verwachtingen zeer hooggespannen zijn. "VISION 2015" is zich terdege bewust van zijn motiverende waarde. Ik citeer als besluit twee paragrafen van het *Mission Statement*, ten eerste : "Wij geloven in onze mensen omdat zij door hun inzet, bekwaamheid, eerlijkheid, loyaliteit en zin voor samenwerking succesvol bijdragen tot het vervullen van onze opdrachten."

Een tweede citaat : "Boven alles zijn onze mensen belangrijk. Daarom ondersteunen wij ten volle hun individuele en professionele ontwikkeling en dragen wij zorg voor hun veiligheid, alsook voor de steun waarop zij en hun nabestaanden recht hebben."

**De voorzitter :** De heer Rony Cuyt heeft het woord.

De heer **Rony Cuyt** (SP) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik had drie precieze vragen gesteld naar aanleiding van hetgeen ik had gelezen in de informatiebrief. Op geen enkele vraag kreeg ik een concreet antwoord. U hebt niets meer verteld dan hetgeen we reeds wisten van de mensen die in deze commissie "VISION 2015" zijn komen toelichten.

**De voorzitter :** Het incident is gesloten.  
L'incident est clos.

**Mondelinge vraag van de heer Rony Cuyt aan de vice-eerste minister en minister van Landsverdediging, belast met Energie, over "de overtollige F16's-verkoop" (nr. 1701)**

**Question orale de M. Rony Cuyt au vice-premier ministre et ministre de la Défense nationale, chargé de l'Energie, sur "les F-16 excédentaires - vente" (n° 1701)**

**De voorzitter :** De heer Rony Cuyt heeft het woord.

De heer **Rony Cuyt** (SP) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, in het kader van de herstructurering werd beslist de luchtmacht terug te brengen tot twee tactische F16-wings. Deze wings beschikken elk over 32 F16-vliegtuigen. Bovendien is er een operationele reserve van 18 toestellen. Het aantal F16's werd bijgevolg verminderd van 133 in 1994 tot 90 in 1998. De 43 overtollige toestellen werden in depot geplaatst in afwachting van verkoop, waarbij dient opgemerkt dat grote wapensystemen zoals de F16 in principe worden verkocht van staat tot staat. De 90 toestellen die overblijven, worden ondertussen gomoderniseerd. Wij weten dat Landsverdediging niet onbelangrijke middelen ter beschikking krijgt uit de verkoop van overtollig materieel. Indien deze toestellen kunnen worden verkocht, kan de opbrengst ervan, volgens de regeling die actueel geldt, worden aangewend om nieuwe investeringsprogramma's van Landsverdediging te betalen. Een verkoop van deze 43 F16-toestellen zou dus een belangrijke impuls kunnen betekenen voor de investeringskredieten van het leger.

Mijnheer de minister, ik heb de volgende vragen. Ten eerste, wat is de huidige geschatte marktwaarde van de overtollige F16-toestellen ?

Ten tweede, wat zou de marktwaarde zijn indien ze worden gomoderniseerd ? In het verleden werd deze werkwijze reeds toegepast.

Ten derde, hebt u reeds initiatieven genomen om te trachten een koper te vinden voor deze toestellen ? Wat zijn de moeilijkheden die u hierbij ondervindt ?

Ten vierde, werden reeds gesprekken gevoerd met kandidaat-kopers ? Hoever zijn deze gesprekken eventueel gevorderd ? Kan de identiteit van de mogelijke kopers ons reeds worden meegedeeld ?

**De voorzitter :** De minister heeft het woord.

De heer **Poncelet**, vice-eerste minister en minister van Landsverdediging, belast met Energie : De residuele waarde van een tweedehands-F16 is sterk afhankelijk van de interesse op de markt en de algemene staat van het vliegtuig. Mede door het actuele overaanbod op de markt kan de huidige marktwaarde op een paar tientallen miljoenen Belgische frank moeilijk met zekerheid worden geschat.

Het opnieuw vliegwaardig maken van de overtollige F-16's en de modernisering naar MNU Standard vergt een bijkomende investering van minimum 420 miljoen frank per vliegtuig.

Er werden inderdaad initiatieven genomen, doch de markt is oververzadigd. Daarenboven kunnen de Verenigde Staten veel aantrekkelijker voorwaarden bieden voor recentere en modernere toestellen. Er zijn diverse contacten geweest, die echter tot nu toe zonder concreet resultaat zijn gebleven. Griekenland en Polen hebben in het verleden interesse betoond.

Ik blijf bij de staf van de Luchtmacht en de aankoopdienst van de Krijgsmacht aandringen om verdere contacten te leggen teneinde de overtollige toestellen te verkopen.

**De voorzitter :** De heer Rony Cuyt heeft het woord.

De heer **Rony Cuyt** (SP) : Mijnheer de voorzitter, ik had graag een kleine precisering.

Mijnheer de minister, over hoeveel miljoen gaat het in totaal ? U zegt dat u dit moeilijk kan ramen.

Er bestaat in de Verenigde Staten ook een systeem van leasing. Is dit onderzocht ? Is dit nuttig ? Ik wens erop te wijzen dat onze vliegtuigen thans bij wijze van spreken staan op te roesten, zonder dat ze iets opbrengen.

Minister **Poncelet** : De mogelijkheid om een paar van deze vliegtuigen te leasen is eveneens onderzocht, maar tot nu toe zonder concrete resultaten.

Ik herhaal dat ik tot nu toe altijd heb geweigerd dat de Luchtmacht deze overvloedige toestellen verder zou gebruiken. De kans dat deze vliegtuigen nog zouden worden gebruikt is onbestaande.

De **voorzitter** : Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

**Samengevoegde interpellaties van :**

- de heer **Rony Cuyt** tot de vice-eerste minister en minister van Landsverdediging, belast met Energie, over "de aanwezigheid van een neonazi stand op de luchtvaartshow van Kleine Brogel van 5 en 6 september 1998" (nr. 2168)

- de heer **Lode Vanoost** tot de vice-eerste minister en minister van Landsverdediging, belast met Energie, over "de stand van 'Soldiers of Fortune' op de luchtvaartshow van 5 en 6 september 1998 te Kleine Brogel" (nr. 2179)

**Interpellations jointes de :**

- M. **Rony Cuyt** au vice-premier ministre et ministre de la Défense nationale, chargé de l'Energie, sur "la présence d'un stand néonazi au meeting aérien de Kleine Brogel des 5 et 6 septembre 1998" (n° 2168)

- M. **Lode Vanoost** au vice-premier ministre et ministre de la Défense nationale, chargé de l'Energie, sur "le stand de 'Soldiers of Fortune' au meeting aérien des 5 et 6 septembre 1998 de Kleine Brogel" (n° 2179)

De **voorzitter** : De heer **Rony Cuyt** heeft het woord.

De heer **Rony Cuyt** (SP) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, in het novembernummer van het magazine van het Forum voor Vredesactie lees ik op de pagina's 8 en 9 een verslag over de actie tegen kernwapens, die de vredesactivisten op 5 en 6 september voerden op de basis van Kleine Brogel. In dit verslag maakt het Forum melding van de aanwezigheid van een stand van de organisatie *Soldiers of Fortune*, die als extreem rechts zou kunnen worden omschreven. Op deze stand werden voorwerpen, zoals zwarte boevenmutsen, handboeien, legerdolk en allerlei prullaria voorzien van nazisymbolen te koop aangeboden. Een begeleidende foto in het tijdschrift moet de juistheid van deze bewering aantonen.

Hoewel in de Kamer wetsvoorstellen zijn ingediend die meer politieke rechten voor militairen bepleiten, lijkt het mij duidelijk dat geen enkele democratische politieke partij in dit land eraan denkt het huidige verbod op politieke activiteiten binnen de strijdkrachten op te heffen. De aanwezigheid van een dergelijke extreem rechtse organisatie als standhouder op een militair terrein en dat tijdens een luchtvaartshow die onder meer moet dienen om de band tussen het leger en de natie te versterken, is niet alleen wraakroepend, maar bovendien, naar mijn mening, illegaal.

Mijnheer de minister, ik heb in dat verband de volgende concrete vragen :

Ten eerste, is het de normale praktijk bij de strijdkrachten om dergelijke organisaties uit te nodigen tijdens militaire happenings die al dan niet openstaan voor het publiek ?

Ten tweede, wie heeft de organisatie *Soldiers of Fortune* op 5 en 6 september de toelating verleend om een stand op te zetten op de basis van Kleine Brogel ?

Ten derde, zal tegen de "onverantwoordelijken" disciplinair worden opgetreden ?

Ten vierde, waarom zijn de veiligheidsdiensten niet opgetreden tegen de verkoop van neonazistische souvenirs op de basis ?

Ten vijfde, is u niet van mening dat het toelaten van een dergelijke stand de indruk wekt dat dit ideeëngoed een normale zaak is in militaire kringen ? Is dit niet in tegenstrijd met het beleid dat u voert inzake racisme in het leger ?

Ten zesde, zullen de veiligheidsdiensten de nodige richtlijnen krijgen om in de toekomst op te treden tegen dergelijke stands en tegen de verkoop van neonazi voorwerpen ?

De **voorzitter** : De heer **Lode Vanoost** heeft het woord.

De heer **Lode Vanoost** (ECOLOGALEV) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, de heer **Cuyt** heeft reeds uitgelegd dat de aanwezigheid van de organisatie *Soldiers of Fortune* - niet de eerste de beste - het Belgische leger zwaar heeft gecompromitteerd.

Dit doet het imago van het leger geen goed. Bovendien maakt het het beleid van racismebestrijding binnen het leger ongelooftwaardig.

Mijnheer de minister, ik vind dit bijzonder pijnlijk omdat ik ervan overtuigd ben dat de overgrote meerderheid van de Belgische soldaten

dit afkeurt. Men moet bovendien weten dat de Amerikaanse burger **Timothy McVeigh**, die verantwoordelijk was voor het opblazen van het overheidsgebouw in Oklahoma City, lid was van deze organisatie. Zelfs de Ku Klux Klan vindt ze radicaal. U kunt zich dus voorstellen welk ideeëngoed deze organisatie verdedigt.

De aanwezigheid van deze organisatie op Kleine Brogel geeft een zeer wrange nasmaak aan de manier waarop werd opgetreden tegen de manifestanten van pacifistische organisaties die betoogden tegen de aanwezigheid van massavernietigingswapens.

Mijnheer de minister, ik voeg nog drie vragen toe aan degene die gesteld werden door de heer **Cuyt**. Toont men hier soms meer sympathie voor de ene mening dan voor een andere ? Hoe denkt de minister dit in de toekomst te kunnen voorkomen ? Welke concrete maatregelen werden genomen ? Werden er disciplinaire maatregelen genomen ? Mijnheer de minister, hoe past u dit gebeuren in uw beleid in dat erop gericht is het imago, de efficiëntie en de democratische en humanitaire functie van het Belgisch leger te verbeteren ?

De **voorzitter** : De minister heeft het woord.

De heer **Poncelet**, vice-eerste minister en minister van Landsverdediging, belast met Energie : Mijnheer de voorzitter, collega's, op 27 oktober had ik reeds de gelegenheid te antwoorden op een analoge vraag van de fractievoorzitter van de SP in de Senaat, de heer **Erdman**. Ik herhaal de belangrijkste elementen van het antwoord dat ik toen gaf.

Het is uiteraard uitgesloten dat organisaties, gecatalogeerd als extreem-rechts, toegelaten zouden worden tot manifestaties georganiseerd door Landsverdediging. De organisatoren van de vliegmeeting te Kleine Brogel hebben de toelating om tijdens de meeting een stand te houden, verleend aan een persoon uit Wales die zich uitte voor *Soldier of Fortune*. Op het ogenblik dat de toelating verleend werd, bestond er geen enkele aanduiding dat deze handelszaak als extreem-rechtse organisatie bestempeld kon worden. Er is een onderzoek aan de gang om uit te maken of deze handelaar banden heeft met *Soldiers of Fortune* of met extreem-rechts.

Alle kandidaat-standhouders worden door de organisatoren van de vliegmeeting aan een controle onderworpen, zowel vóór de meeting als tijdens de activiteiten. Zij worden verwijderd



## Poncellet

indien zij aanstootgevende of niet-toegelaten zaken verhandelen. Vaststellingen zoals op de foto afgebeeld, werden er niet gedaan door de organisatoren. Maar is er enige reactie gekomen van de tienduizenden bezoekers die daar voorbij gekomen zijn?

De controleprocedure heeft in het verleden haar doeltreffendheid bewezen en zal in de toekomst verder worden toegepast met vernieuwde en bijzondere aandacht voor onaanvaardbare activiteiten. Om in de toekomst te voorkomen dat illegale en onaanvaardbare praktijken een kans zouden krijgen, werden er tevens afspraken gemaakt met het Centrum voor gelijkheid van kansen en racismebestrijding. Er zal systematisch een beroep worden gedaan op hun expertise.

U kent mijn beleid inzake racisme binnen de Krijgsmacht. U mag ervan uitgaan dat ik met dezelfde vastberadenheid en inzet elke onaanvaardbare daad of tendens binnen de Krijgsmacht, geïnspireerd door een extreem georiënteerde politiek, zal blijven bestrijden.

In mijn verzet tegen deze negatieve krachten hoop ik de vraagstellers eerder als bondgenoten dan als opposanten te mogen begroeten.

**De voorzitter:** De heer Rony Cuyt heeft het woord.

**De heer Rony Cuyt (SP):** Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, u weet dat u op mij kunt rekenen om het racisme in de Krijgsmacht te bestrijden. Ik juich uw initiatieven terzake toe.

Mijnheer de minister, gedane zaken hebben geen keer.

In de toekomst zullen we moeten samenwerken met het Centrum voor gelijke kansen en racismebestrijding en een strenge controle uitvoeren op de kandidaat-standhouders opdat dergelijke incidenten zich niet meer kunnen voordoen.

**De voorzitter:** De heer Lode Vanoost heeft het woord.

**De heer Lode Vanoost (ECOLO-AGALEV):** Mijnheer de voorzitter, ik sluit mij aan bij de bemerking van de heer Cuyt.

Mijnheer de minister, u hebt gezegd dat de organisatoren een persoon uit Wales die zich *Soldier of Fortune* noemt, hebben toegelaten. Die benaming had bij de militaire autoriteiten toch een belletje moeten doen rinkelen. Zij zijn zeer onzorgvuldig en zeer onvoorzichtig geweest. Ik kan me niet inbeelden dat iemand die een beetje op de hoogte is van extreem-rechts niet gealarmeerd is door een lidmaatschap van *Soldiers of Fortune*.

Alhoewel het mij verheugt dat u optreedt, blijf ik erbij dat de militaire autoriteiten voorzichtiger en omzichtiger met dergelijke verenigingen moeten omspringen.

**De voorzitter:** Het incident is gesloten.  
L'incident est clos.

---

## Regeling van de werkzaamheden

### Ordre des travaux

**De voorzitter:** De heer Hugo Van Dienderen heeft het woord.

**De heer Hugo Van Dienderen (ECOLO-AGALEV):** Mijnheer de voorzitter, alvorens mijn interpellatie te ontwikkelen, richt ik mij tot u inzake de regeling van de werkzaamheden.

U weet dat ik een voorstel van resolutie heb ingediend betreffende de uitspraak van het Internationaal Gerechtshof van Den Haag over het gebruik van en het dreigen met kernwapens. Ik heb er bij u en bij de voorzitter van de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen reeds herhaalde malen op aangedrongen werk te maken van deze resolutie. Het voorstel van resolutie werd ingediend kort na de uitspraak van het Internationaal Gerechtshof die dateert van 1996.

De problematiek van kernwapens is in een stroomversnelling gekomen.

Gisteren heb ik de voorzitter van de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen met aandrang gevraagd niet alleen het voorstel van resolutie te agenderen maar ook om een hoorzitting te organiseren met legistische experts van de NAVO en vertegenwoordigers van IALANA, een internationale juristenvereniging voor vrede.

Mijnheer de voorzitter, bent u bereid na het kerstreces van deze resolutie werk te maken?

**De voorzitter:** Mijnheer Van Dienderen, na het kerstreces zal de resolutie geagendeerd worden.

Dringt u aan op een gemengde commissie Landsverdediging en Buitenlandse Betrekkingen?

**De heer Hugo Van Dienderen (ECOLO-AGALEV):** Inderdaad, mijnheer de voorzitter.

**De voorzitter:** Ik zal contact opnemen met de voorzitter van de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen, de heer Duquesne, om deze materie na het kerstreces op de agenda te plaatsen.

**De heer Hugo Van Dienderen (ECOLO-AGALEV):** Mijnheer de voorzitter, ik dank u daarvoor.

---

**Interpellatie van de heer Hugo Van Dienderen tot de vice-eerste minister en minister van Landsverdediging, belast met Energie, over 'het eerste gebruik van kernwapens door de NAVO' (nr. 2172)**

**Interpellation de M. Hugo Van Dienderen au vice-premier ministre et ministre de la Défense nationale, chargé de l'Energie, sur 'le recours en premier lieu à l'arme nucléaire par l'OTAN' (n° 2172)**

**De voorzitter:** De heer Hugo Van Dienderen heeft het woord.

**De heer Hugo Van Dienderen (ECOLO-AGALEV):** Mijnheer de voorzitter, mijn interpellatie speelt in op de actualiteit omdat u donderdag en vrijdag met uw collega's van de NAVO een vergadering hebt belegd en er een bijeenkomst van de *nuclear planning group* plaatsvindt.

Ik wil u ook herinneren aan mijn vorige interpellatie in deze commissie over de mijnen, waar u nogmaals bevestigde dat de Belgische regering haar voorttrekkersrol inzake de mijnen wil voortzetten. Ik vraag me af of de Belgische regering geen gelijkaardige rol op zich kan nemen voor de nucleaire dreiging. Het aantal kernwapens is ondertussen wel verminderd maar toch is er nog steeds 720 keer meer vuurkracht aan kernwapens ter beschikking dan er vernietigingskracht is gebruikt tijdens de Tweede Wereldoorlog, tijdens de oorlog in Korea en de oorlog in Vietnam.

Mijnheer de minister, volgens mij bent u en uw regering zeer passief, dit in tegenstelling tot andere Europese lidstaten en andere lidstaten van de NAVO en de Verenigde Naties. Onlangs heeft Pol D'Huyvetter voor het kabinet van Buitenlandse Zaken veertien dagen lang een hongerstaking volgehouden. Daarmee won hij aandringen op Belgische initiatieven voor nucleaire ontwapening. Ik zal niet hem citeren, maar wel de Amerikaanse generaal Lee Butler, die een tijdlang verantwoordelijk is geweest voor alle Amerikaanse

strategische nucleaire strijdkrachten. Hij noemt het nucleaire wapen "*inherently dangerous, hugely expensive, militarily inefficient and morally indefensible*".

De Canberra-commissie, aangewezen door een vooraanstaand Westers land als Australië, telt onder zijn leden Michel Rocard en Robert McNamara, toch geen bevlogen vredesapostelen. Het waren politici met grote verantwoordelijkheidszin. Naar aanleiding van de Franse proefnemingen met kernwapens in de Stille Oceaan heeft de Australische regering hen gevraagd hoe op een praktische manier stappen kunnen worden gezet om tot geleidelijke en gecontroleerde eliminatie van de kernwapens te komen. Eén van de belangrijkste middelen die de Canberra-commissie van de Australische regering vooropstelt, is het zogenaamde niet-eerste gebruik van kernwapens. Met deze officiële verklaring verklaart een land met kernwapens dat, ook al wordt het zelf of een van de bondgenoten aangevallen door conventionele, biologische of chemische wapens - alhoewel die door een internationale conventie verboden zijn -, dat het niet zal riposteren met kernwapens. Het land zal uiteraard ook geen aanval lanceren met kernwapens tegen een ander land dat ook kernwapens bezit. De Sovjet-Unie heeft dat destijds verklaard en China bevestigt het nog altijd.

De Amerikanen staan er zeer weigerachtig tegenover. Zij motiveren in eigen land die weigerachtige houding door te verwijzen naar de Europese bondgenoten, die niet zouden willen weten van een *no first use*-verklaring.

Mijnheer de minister, Noorwegen heeft in 1987 al deze doctrine vooropgesteld. Canada heeft, na de uitspraak van het Internationaal Gerechtshof, een herziening van de nucleaire defensiepolitiek van de NAVO gevraagd.

De heer Fischer, de nieuwe groene minister van Buitenlandse Zaken van Duitsland, het machtigste land van Europa, pleitte zopas voor een *no first use*-verklaring.

Al degenen die voorstander zijn van een nucleaire afschrikkingsdoctrine zouden gevoelig moeten zijn voor de argumenten voor een *no first use*. Immers, indien men ervan uitgaat dat men in alle mogelijke gevallen met kernwapens moet riposteren, dan kan men zeer snel met het probleem worden geconfronteerd dat één of andere dictator een conventionele aanval uitvoert of chemische wapens gebruikt. Denk in dat verband maar aan wat Saddam Hoessein ondernam tegen zijn eigen bevolking in Halabja toen hij nog een

"vriend" van het Westen was en waarbij vijfduizend doden vielen. Hij gebruikte er chemische wapens met Westerse technologie vervaardigd.

Volgens de huidige NAVO-doctrine zou een dergelijke aanval een kernaanval "rechtvaardigen". Doet men dat niet, mijnheer de minister, dat verzwakt men uiteraard de geloofwaardigheid van het dreigement. Vandaar dat heel wat generaals en militaire strategen voorstellen de dreiging met kernwapens te beperken tot een antwoord op een aanval met kernwapens. Dit zal immers veel geloofwaardiger overkomen dan te dreigen met kernwapens te reageren op om het even welke aanval.

In 1995, bij de herziening van het non-proliferatieverdrag, werd aan de niet-kernwapenstaten de zogenaamde negatieve veiligheidsgarantie gegeven. Dit houdt in dat hen werd verzekerd dat zij niet zouden worden aangevallen door kernwapenstaten indien zij voornoemd verdrag voor onbeperkte tijd goedkeurden.

Eigenlijk is een *no first use*-verklaring alleen maar een bevestiging van wat men beloofde naar aanleiding van de verlenging van het non-proliferatieverdrag.

Voorts is het een belangrijk instrument om de proliferatie tegen te gaan. Wellicht is iedereen het erover eens dat een van de grootste dreigingen in verband met nucleaire wapens precies de proliferatie, de verspreiding ervan, is. In dat verband verwijs ik naar de kernproeven in India, in Pakistan, net vóór het zomerreces. In het Indiase continent is een nieuwe kernwapenwedloop aan de gang. Welnu, het afleggen van een *no first use*-verklaring is een belangrijk argument ten voordele van non-proliferatie, maar indien men zulks nalaat dan geeft men eigenlijk voedsel aan alle potentiële bezitters en gebruikers van dergelijke wapens om hun actie voort te zetten.

Een *no first use*-verklaring betekent niet dat de kernwapens uit Kleine Brogel moeten worden weggehaald. Trouwens, momenteel hebben die wapens geen enkele militaire betekenis meer en dienen zij slechts om de politieke band tussen Europa en Amerika kracht bij te zetten. Zo wordt althans beweerd in NAVO-kringen.

Mijnheer de minister, vorige week vond er een vergadering van de NAVO plaats en tijdens de lunch brachten minister Derycke en minister Fischer de kwestie van de *no first use* ter sprake. Ik had graag geweten of u dit onderwerp ook

zult aankaarten bij uw collega's van defensie, tijdens een van de informele vergaderingen die donderdag of vrijdag zullen plaatsvinden.

De NAVO was steeds van oordeel dat wij geen *no first use*-verklaring moesten afleggen omdat het Warschaupact een groot conventioneel overwicht heeft op ons en de dreiging om eventueel met kernwapens te reageren op een conventionele aanval dat gevaar kon bezweren. Iedereen weet inmiddels, mijnheer de minister, dat de conventionele dreiging van het Warschaupact niet meer bestaat, evenmin als het pact zelf en evenmin als Rusland dat voor bewapening amper één tiende uitgeeft van wat Amerika daaraan spendeert.

Mijnheer de minister, ik kom thans tot mijn elf vragen.

Ten eerste, heeft het klassieke argument tegen een *no first use* niet alle betekenis verloren?

Ten tweede, is de *no first use*-verklaring geen vertrouwenwekkende maatregel? Ik kijk daarbij naar de collega's van de SP. In het boek "Uit de waanzin" van 1983 noemden Louis Tobback en Karel van Miert een *no first use*-verklaring een vertrouwenwekkende maatregel, die het regime van het non-proliferatieverdrag een stap dichterbij zou brengen.

Ten derde, een *no first use*-verklaring zou volgens mij het belang van kernwapens kunnen doen afnemen. Wat denkt u daarvan? Dit zou weer een versterking zijn van het non-proliferatieregime.

Ten vierde, versterkt dit het huidige nucleair non-proliferatieregime niet? De proliferatie is toch een van de grootste veiligheidsrisico's van deze tijd.

Ten vijfde, artikel 6 van het non-proliferatieverdrag vergt dat kernwapenstaten uiteindelijk hun wapens elimineren. Komt dergelijke *no first use*-verklaring deze verdragrechtelijke verplichting dan niet tegemoet?

Ten zesde, als men de dreiging met kernwapens beperkt tot een reactie op een mogelijke aanval met kernwapens, wordt daardoor dan de nucleaire afschrikking - voor de tijd dat die nog nodig zou kunnen zijn - niet geloofwaardiger?

Ten zevende, komt deze uitspraak niet tegemoet aan de beloofde negatieve veiligheidsgarantie?

Ten achtste, er is een reeks van internationale verplichtingen of er is het voortzetten van de huidige strategie, het



inikken op onzekerheid. Waaraan geeft de Belgische regering voorrang? Aan veiligheid door het nakomen van internationale verplichtingen, dus het non-proliferatieverdrag, of nog door het respecteren van nucleair-vrije zones die groter en groter worden? Ik denk dan aan Latijns-Amerika en sinds kort ook aan Afrika. Daartegenover mag men verdragrechtelijk geen kernwapens gebruiken en de *no first use*-verklaring sluit daarbij aan.

Ten negende, is de recent aangevatte herziening van het strategisch concept van de NAVO, dat nu al van 1991 dateert en nauwelijks de gevolgen van het einde van de Koude Oorlog verwerkte, geen goede gelegenheid om de *no first use*-verklaring ter discussie te stellen?

Ten tiende, sluit België zich aan bij Duitsland, Canada en Noorwegen?

Ten elfde, zal België niet aan internationaal prestige winnen door samen met andere bondgenoten terzake een actieve rol te spelen, vergelijkbaar met de rol die wij hebben gespeeld inzake de landmijnen?

De **voorzitter**: De minister heeft het woord.

De heer **Poncellet**, vice-eerste minister en minister van Landsverdediging, belast met Energie: Mijnheer de voorzitter, tijdens de Koude Oorlog hadden de nucleaire strijdkrachten van de NAVO een centrale rol te vervullen in de strategie van de NAVO, met name een afschrikking voor de toenmalige massale militaire bedreiging van het voormalige Warschaupact. In de nieuwe veiligheidsomgeving en in het kader van het huidige strategische concept heeft de alliantie het zich steunen op nucleaire wapens drastisch terugschroefd. Sinds 1991 werd het totaal aantal kernwapens inderdaad met 80% verminderd. In de nieuwe "volatiele" veiligheidscontext dragen de nucleaire strijdkrachten van de NAVO nog steeds op een unieke wijze bij tot het voorkomen van oorlog door de risico's voor elke agressor als onaanvaardbaar en onberekenbaar te laten overkomen. Een *no first use*-politiek zou de hoofddoelstelling van de NAVO-strategie - het voorkomen van een conflict - ondermijnen en zou de niet-nucleaire oorlogvoering, bijvoorbeeld met biologische of chemische wapens, als een rationele optie kunnen laten overkomen. Als essentieel onderdeel van de NAVO-strategie blijft de *first use*-optie dus relevant bij het instandhouden van een geloofwaardige afschrikking.

Met betrekking tot de vragen van de heer Van Dienderen over de non-proliferatie is de Belgische dubbele aanpak in dat verband te beschouwen als de enige realistische. Enerzijds, blijft Buitenlandse Zaken op de diverse internationale fora ijveren voor de uitvoering van artikel 6 van het non-proliferatieverdrag: anderzijds, moet worden vermeden dat de kwaliteit van ons veiligheidsniveau in het gedrang zou komen. Op dit ogenblik is het voor België nog steeds van primordiaal belang te kunnen blijven genieten van de onaangestaste veiligheidsgaranties binnen het NAVO-bondgenootschap. Ook wenst België zich niet te desolidariseren van bepaalde aspecten van de globale strategie.

Een eventuele wijziging aan de Belgische opstelling in de alliantie zal gebeuren op een coherente en consensuele manier.

De heer Van Dienderen geeft overigens zijn eigen interpretatie aan de standpunten van mijn collega Derijcke en de Duitse minister van Buitenlandse Zaken, de heer Fischer, die jammer genoeg niet overeenstemt met mijn eigen informatie en rapporten.

De **voorzitter**: De heer Hugo Van Dienderen heeft het woord.

De heer **Hugo Van Dienderen** (ECOLO-AGALEV): Mijnheer de voorzitter, om met de laatste opmerking van de minister te beginnen, de Duitse minister van Buitenlandse Zaken wil net zoals de Belgische regering op een consensuele manier resultaten boeken. Hij brengt echter wel de *no first use*-verklaring in discussie. Het gebrek hieraan is voor hem geen reden om het bondgenootschap op te blazen of het te verlaten. Hij wil alleen dat de nucleaire afschrikingsstrategie door een dergelijke verklaring geloofwaardiger wordt.

Mijnheer de minister, ik wijs u erop dat de NAVO niet tussenbeide komt met nucleaire wapens in geschillen waarbij conventionele chemische wapens worden gebruikt. Wat is dan de betekenis nog van die dreiging? Ondergraaft dit niet de stelling van de voorstanders van de *first use*?

U bent begonnen met te zeggen dat het aantal kernwapens met 80% is verminderd, maar ik heb u herinnerd aan wat er nog overblijft: 720 keer van de vuurkracht gebruikt in de Tweede Wereldoorlog en de oorlogen in Vietnam en Korea samen. Daarmee kan de planeet verschillende keren totaal vernietigd worden.

Tot besluit, mijnheer de minister, u behoort tot een partij die er zich op beroept de christelijke waarden te verdedigen. Welnu, ik citeer u een verklaring van bisschop Thomas Gumbleton naar aanleiding van de voorstelling van een recent rapport over kernwapens van de Amerikaanse katholieke bisschoppen: "*The choice today is clear. Either all nations must give up the right to possess these weapons or all nations will claim that right. The events in India and Pakistan must be recognized as a sign of what is inevitable. We must act now to avoid a future where the nuclear threat becomes the currency of international security*". Als politicus die de christelijke waarden hoog in het vaandel draagt, zou u zich best eens over deze verklaring bezinnen. De nucleaire proliferatie waarop in dit citaat wordt gealludeerd, is realiteit. Bekommernis daarover heb ik bij u niet gehoord, wat ik ten zeerste betreurt.

Mijnheer de voorzitter, sta mij toe in dit verband een motie in te dienen.

De **voorzitter**: Tot besluit van deze bespreking werden volgende moties ingediend.

En conclusion de cette discussion, des motions ont été déposées.

Een motie van aanbeveling werd ingediend door de heer Hugo Van Dienderen en luidt als volgt:

"De Kamer, gehoord de interpellatie van de heer Hugo Van Dienderen

en het antwoord van de minister van Landsverdediging, vraagt samen met NAVO-bondgenoten als Duitsland, Canada en Noorwegen zich in te zetten voor een *no first use*-verklaring."

Une motion de recommandation a été déposée par M. Hugo Van Dienderen et est libellée comme suit:

"La Chambre, ayant entendu l'interpellation de M. Hugo Van Dienderen

et la réponse du ministre de la Défense nationale, demande que le gouvernement oeuvre, avec des alliés de l'OTAN tels que l'Allemagne, le Canada et la Norvège, en faveur d'une déclaration de *no first use*."

Een eenvoudige motie werd ingediend door de heren Jean-Pol Henry en Pieter De Crem.

Une motion pure et simple a été déposée par MM. Jean-Pol Henry et Pieter De Crem.

Over de moties zal in de volgende plenaire vergadering worden gestemd. De bespreking is gesloten.

Le vote sur les motions aura lieu dans la prochaine séance plénière. La discussion est close.

**Mondelinge vraag van de heer Karel Van Hoorebeke aan de vice-eerste minister en minister van Landsverdediging, belast met Energie, over "de oorlogsmunitie op het domein van Ghellinck te Zwijnaarde"** (nr. 1717)

**Question orale de M. Karel Van Hoorebeke au vice-premier ministre et ministre de la Défense nationale, chargé de l'Energie, sur "les munitions de guerre au domaine de Ghellinck à Zwijnaarde"** (n° 1717)

De **voorzitter** : De heer Karel Van Hoorebeke heeft het woord.

De heer **Karel Van Hoorebeke** (VU) : Mijnheer de voorzitter, mijn vraag heeft betrekking op een lokaal probleem, dat toch belangrijk is. De vice-eerste minister is ongetwijfeld op de hoogte van het feit dat op het kasteeldomein van Ghellinck te Zwijnaarde nog heel wat oorlogsmunitie ligt opgeslagen. Tussen 1940 en 1945 had de *Luftwaffe* daar immers een groot geheim munitiedepot, dat nooit geheel is ontmanteld.

De dienst voor opruiming en vernietiging van ontploffingstuigen is van deze situatie op de hoogte, maar zegt dat men niet tot ontmanteling kan overgaan. Er bestaat immers een grote lijst van prioriteiten en de situatie op het domein van de Ghellinck is voor deze overbevraagde dienst geen prioriteit. De dienst wijst erop dat het bovendien om een privé-domein gaat. Dit is weliswaar zo, maar toch zijn er risico's aangezien

dit domein, dat 20 hectare groot is en in een bosrijke omgeving is gelegen, geregeld wordt bezocht door jongeren en jeugdverenigingen. De aanwezigheid van de oorlogsmunitie houdt dus een niet onbelangrijk risico in. Bovendien heeft de eigenaar van het terrein, waarschijnlijk om financiële redenen, de bedoeling om het domein voor het publiek open te stellen.

Mijn concrete vragen luiden als volgt. Is de vice-eerste minister op de hoogte van het bestaan van het munitiedepot en de aanwezige nog niet ontplofte munitie? Is het juist dat de DOVO overbevraagd is en zich aan een prioriteitenlijst moet houden? Hoeveel gekende sites met oorlogsmunitie zijn er in Vlaanderen nog? Zijn er vooruitzichten voor de ontmanteling van de munitie op het domein van Ghellinck door de DOVO?

De **voorzitter** : De minister heeft het woord.

De heer **Poncellet**, vice-eerste minister en minister van Landsverdediging, belast met Energie : Mijnheer de voorzitter, ik word niet systematisch op de hoogte gebracht van alle uit te voeren of uitgevoerde opdrachten van de dienst voor opruiming en vernietiging van ontploffingstuigen. Deze militaire eenheid heeft de handen vol met het uitvoeren van de aanvragen voor het ophalen van oude munitie. De eenheid krijgt gemiddeld 3 500 oproepen per jaar en zij ruimt meer dan 200 ton munitie per jaar op. Er wordt aan de aanvragen een bepaalde prioriteit toegekend op basis van de ligging, de grootte van het tuig en het aanwezige gevaar. Op basis van deze prioriteiten worden de tuigen onmiddellijk of binnen de week opgehaald.

Buiten voor deze klassieke opdrachten wordt op de DOVO een beroep gedaan voor alle aanslagen of incidenten waarbij springstoffen of explosieven worden gebruikt of gevonden. Detectieopdrachten zijn tijdrovend en behoren niet tot de eigenlijke opdracht van de eenheid. Als de DOVO in een rustigere periode uitzonderlijk toch een detectieopdracht uitvoert, wordt deze detectie automatisch gevolgd door de neutralisatie en de berging van de ontdekte niet-ontplofte tuigen. Zo heeft de DOVO van 5 januari tot 14 april 1995 twee van de twintig hectare van het domein van Ghellinck afgewerkt.

Voor detectieopdrachten kan steeds een beroep worden gedaan op particuliere firma's, zoals de firma uit De Panne. Het opruimen en neutraliseren van de eventuele gedetecteerde explosieve tuigen blijft echter een exclusieve bevoegdheid van de DOVO. De eenheid stelt voor om de detectie op het domein van Ghellinck te Zwijnaarde te laten uitvoeren door een particuliere firma.

De **voorzitter** : De heer Karel Van Hoorebeke heeft het woord.

De heer **Karel Van Hoorebeke** (VU) : Mijnheer de voorzitter, ik dank de vice-eerste minister voor zijn antwoord.

De **voorzitter** : Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

- *De openbare commissievergadering wordt gesloten om 11.25 uur.*

- *La réunion publique de commission est levée à 11.25 heures.*